

## เทศน์เช้า วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดเป็นมนุษย์นี่เป็นอริยทรัพย์ เกิดเป็นมนุษย์นี่เป็นสัตว์ประเสริฐ เห็นไหม เกิดเป็นมนุษย์แล้วพบพุทธศาสนา พระพุทธศาสนา เราเกิดมาพบพุทธศาสนา เราเกิดมาในสังคมประเพณีวัฒนธรรม เพราะสังคมประเพณีวัฒนธรรม พุทธศาสนาสอนให้เสียสละทาน การเสียสละทานเป็นวิธีการ เป็นประเพณีวัฒนธรรมเพื่อเข้าไปสู่ธรรม เข้าไปสู่ธรรมคืออะไร? เข้าไปสู่ธรรมคือสังฆธรรมในหัวใจ

“มนุษย์” เกิดเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา พุทธศาสนาสอนเรื่องอะไร? สังฆธรรม

เวลาเราอยู่บ้านอยู่เรือนของเรา เห็นไหม เวลาเราออกมาจากงานมา เราอยู่บ้านอยู่เรือนนี้ เรามีแต่ความเศร้า ความเหงา ความหงอย ความเหงาหงอยนั้นนะ สิ่งนั้นเพราะอะไรล่ะ? เพราะเราขาดศาสนา ถ้าเรายู่กับศาสนานะ เรามีศาสนา เรามีพุทธโฆ นี้กรรมฐาน ๔๐ ห้อง การทำความสงบของใจ ถ้าใจมันสงบแล้วเราพุทธโฆ พุทธโฆ พุทธโฆของเราไป แต่ถ้ามันห่างไกลจากศาสนา เราออกเราเป็นชาวพุทธ เกิดมาทำบุญกุศลแล้วทุกอย่างทำพร้อม เราเป็นคนดีทั้งหมดเลย ความดีอย่างนี้ สัตว์มันก็ดี

เวลาสัตว์ เห็นไหม คุณติ มันคลอคลุกของมันออกมา มันฟักไข่ของมันออกมา มันเลี้ยงดูลูกของมันนะ คุณกนะ มันหาอาหารให้ลูกของมัน หากมันเป็นระวิง หาไม่ทันเลยล่ะ นั่นเป็นคนดีไหม สัตว์มันก็เป็นสัตว์ดี แต่สัตว์ดีมันก็เป็นสัตว์เดรัจฉาน มันก็รู้จักได้สำนึกของมัน สามัญสำนึกของมัน มันรักครอบครัวของมัน มันรักลูกรักหลานของมัน

นี่เราเป็นมนุษย์ เราเป็นมนุษย์ เป็นสัตว์ประเสริฐ สัตว์ประเสริฐเพราะอะไร เพราะเรามีสมอง เรามีความรู้สึกนึกคิด ถ้าความรู้สึกนึกคิดอันนี้ ถ้าเรามาตรึกในศาสนา ความตรึกในศาสนา

มันก็เหมือนวิชาชีพเราแหละ เวลาทำหน้าที่การงานของเรา เราก็ใช้สมองเหมือนกัน แต่สมองแบบนี้เป็นวิชาชีพ เป็นโลกียปัญญา เป็นเรื่องของโลก เพราะมันเกิดบนโลก เกิดบนความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ความรู้สึกนึกคิดนี้มันเกิดบนใจ ใจนี้ภาวสวะ คือภพ ภพคืออุปนิสัยจิต จิตมันเกิดขึ้นมาเป็นโลก เราทำความสงบของใจ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธไป นี้จะพ้นจากโลก พ้นจากโลกเพราะอะไร เพราะว่ามันทำความสงบของใจ มันเข้าไปสู่จิต จิตนี้สัมมาสมาธิ

เวลาลงสู่สมาธินะ กายกับจิตแยกออกจากกันได้โดยละ อกาสสมาธิ...ขณิกสมาธิ สมาธินี้เรามีความรุ่มเย็นเป็นสุขเล็กๆ น้อยๆ...อุปจารสมาธิ เวลาสงบเข้าไปมันออกรู้ นี้ที่ว่าเห็นนิมิตต่างๆ ที่ว่ารู้เห็นต่างๆ ที่เป็นความมหัศจรรย์ๆ ถ้ามหัศจรรย์ ถ้ายังบริหารจัดการไม่เป็น ถ้าวินิจฉัยการบริหารจัดการไม่เป็น เราใช้จิตของเราไม่เป็น ถ้าใช้จิตของเราไม่เป็น มันก็ออกรู้ ก็ตื่นเต้น มันเป็นความมหัศจรรย์ไป

แต่ถ้าเราทำความสงบของใจมากขึ้น มีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมาละ ถ้ามันรู้สิ่งใด ถ้าวินิจฉัยที่มันเป็นเรื่องฌานโลกีย์ ฌานโลกีย์หมายความว่า มันออกรู้ตามสัญญาตัญญา มันออกรู้โดยอำนาจวาสนา ออกรู้โดยบารมี ออกรู้โดยสัญญาตัญญา คือมันรู้เหมือนกับความคิดเรา มันรู้เหมือนกัน มันมีพลังงาน มันรู้ที่ลึกซึ้งกว่า แต่ถ้าเรามีสติปัญญาขึ้นมา นี้เราทำความสงบของใจให้มากกว่านั้น เราตั้งสติให้มากกว่านั้น เวลามันออกรู้ รู้ในอะไรละ

ถ้ามันเห็น ถ้าเห็นกาย เราเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม...เห็นจิตนี้ จิตเราผ่องใส จิตเราเศร้าหมอง จิตเราต่างๆ ถ้าเราจับตรงนี้มาพิจารณา เห็นใหม่ จิตเห็นอาการของจิต จิตเห็นจิตได้อย่างไรละ นี้จิตเห็นจิตได้อย่างไร ตาเห็นตาได้อย่างไร เราเห็นเราได้อย่างไร เรา รู้จักตัวเราได้ อย่างไร

นี่ศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี้พูดถึงสมาธินะ แล้วถ้ามัน พุทฺโธ พุทฺโธ จนอุปจารสมาธิ จนอัปนาสมาธิ ถ้าเข้าไปสู่อัปนาสมาธิ นี้สักแต่ว่ารู้ ธรรมชาติที่รู้มันเป็นอิสระ ธรรมชาติที่รู้มันไม่ออกรับรู้ ไม่เกาะเกี่ยวกับอะไรเลย แล้วมันอยู่ได้อย่างไรละ มันอยู่ในร่างกาย จิตที่อยู่ในร่างกายนี้มันอยู่โดยเอกเทศของมันได้อย่างไร

“อัปนาสมาธิ” พออัปนาสมาธิ เห็นใหม่ ถ้าเราทำความสงบของใจ อกาสสมาธิแยกออกจากกันได้โดยข้อเท็จจริงเลย โดยข้อเท็จจริง โดยสัจจะ แต่เราไม่เคยเห็น เราศึกษามาแต่ตามตำรา เราศึกษามาแต่ความรู้ของเรา เราศึกษามาใช้ใหม่ มันเป็นอย่างนั้นๆ นี้พูดถึงเวลาพิจารณาแล้ว

ปล่อยวางๆ...สมาธิมันก็ปล่อยวางได้ อัปนาสมาธิมันลึกลับเลย นี่ลึกลับ ครูบาอาจารย์ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติท่านพูดอยู่บ่อย ถ้าคนไม่เคยเข้าถึงจุดนี้ ไม่รู้หรือ ไม่รู้ แต่เวลาเข้าไปอุปจาระ เข้าไปสิ่งที่จิตมันเว้าเว้าของมัน มันเหมารวมไป มันว่าเป็นอย่างนั้นๆ มันคิดของมันไปเอง มันไม่เป็นความจริง

แต่พอเป็นความจริง น้ำหนัก เห็นไหม สิ่งที่มีน้ำหนักมากกว่ามันก็ต้องมีคุณสมบัติที่ดีกว่า ถ้าจิตมันลงลึกกว่ามันก็รู้ว่า อ้อ! สิ่งที่เราผ่านมานั้นมันไม่ใช่ แต่ถ้ายังไม่ลงถึงตรงนั้นมันก็เข้าใจเรื่องสภาวะแบบนี้ ถ้าเข้าใจสภาวะแบบนี้ นี่ไง เราเกิดเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา พุทธศาสนานี้เราก็ตีความเอาตามคำรับตำรา อันนั้นทฤษฎีหมดคนะ นี่เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันไม่เกิดเป็นความจริงของเรา

ถ้ามันจะเกิดเป็นความจริงของเรา เราเกิดเป็นมนุษย์ นี้อริยทรัพย์ ถ้าเรากำหนดลมหายใจ เข้าออก อานาปานสติ เรามีสติปัญญา สติปัญญาตรีกในธรรม ตรีกในความรู้สึกลึกซึ้งนึกคิดของเรา ตรีกในความเห็นของเรา นี่ตรีก ตรีกหมายความว่าสติปัญญา ถ้าไม่ตรีก เห็นไหม มันไปแล้ว “ความคิดเป็นเรา สรรพสิ่งเป็นเรา เราคิดแล้วเราต้องบริหารจัดการ เราต้องไป” นี่มันส่งออกหมดเลย

แต่ถ้ามันตรีกในธรรม สติปัญญาพอมันคิดขึ้นมาจะ “สมบัติบ้า! สมบัติบ้า! สมบัติบ้า! ก็เอ็งคิดอยู่อย่างนี้ คิดแล้วทำหรือเปล่า ทำแล้วมันเป็นประโยชน์ขึ้นมาจริงหรือเปล่า นี่ถ้าไม่จริง ไม่จริงนี่คิดทำไม จะคิดต่อเมื่อมันทำสิ”

เวลาลงมือบริหารจัดการทำสิ่งใด เราคิดตอนนั้น บริหารจัดการตอนนั้นมันก็เป็นงานเป็นการขึ้นมาใช่ไหม “ไอนี้คิดลมๆ แล้งๆ ไปเรื่อย นี่มันเกิดความฟุ้งซ่าน ถ้ามีสติปัญญาทัน นี่ตรีกในธรรมๆ ตรีกในธรรม สัจจะที่เราคิด ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สัจจะชาตญาณ วิถีแห่งจิตมันเป็นแบบนั้น มันเป็นแบบที่เราศึกษานั้นแหละ แต่เรายังไม่เห็นจริงใจ นี่เราศึกษามาเราไปได้แต่ชื่อมันมา แต่พอเราเป็นจริงขึ้นมา เอ้อเหอ! เอ้อเหอ! อ้อ! มันลึกลับแตกต่างกัน นี่มนุษย์มีสิทธิทำอย่างนี้ได้

ถ้ามนุษย์มีสิทธิทำอย่างนี้ได้ เราเกิดมาเป็นชาวพุทธพบพุทธศาสนา เรามีบุญกุศลมาก มีบุญกุศล เราเกิดมาแล้ว นี่มดแดงฝ้าพวงมะม่วง สิ่งที่มีคุณค่ามาก มีคุณค่าที่ไหน มีคุณค่าณะ ศาสนามันอยู่ที่ไหนละ ศาสนาไม่ใช่อยู่ที่ตู้พระไตรปิฎกนะ ศาสนาไม่ได้อยู่ที่ไหนทั้งสิ้นเลย

ศาสนามันอยู่กลางหัวใจของเรา ถ้าเรารู้เราเห็น กลางหัวใจนี้ มดแดงฝ้าาพวงมะม่วงก็ “นี่ใจก็ใจ  
ของเรา ความคิดก็ความคิดของเรา ความคิดของเรา” นี้มดแดง ความคิด ชั้น ๕ นี้มดแดง พลังงาน  
มันเป็นอันหนึ่ง ตัวปฏิสนธิจิต แล้วความรู้สึกนึกคิดมันไต่พวงมะม่วง มันรักษาของมัน มันทะนุ  
ถนอมของมัน แต่ไม่เคยได้กิน ไม่เคยเลย

นี่ก็เหมือนกัน เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเท่าไร นั่นแหละ  
ทฤษฎีทั้งนั้น แต่เวลามันเป็นจริงขึ้นมา เห็นไหม นี่ศักยภาพมันจะเกิดขึ้นมาอย่างนี้ ถ้าศักยภาพเกิด  
มาอย่างนี้ ถ้ามีสมาธิขึ้นมา สมาธิก็คือสมาธิ เวลาทำความสงบของใจไม่ได้มันก็ลุ่มลุกคลุกกลาน  
อยู่ พอจิตมันสงบขึ้นมาได้มันก็มีความมหัศจรรย์ มันก็มีความสุขของมัน สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบ  
ไม่มี เวลาปฏิบัติขึ้นมา นี้อริยทรัพย์ ทรัพย์อย่างนี้มันทรัพย์จากภายใน

เราศึกษามาขนาดไหน เราศึกษามา คุณติ คนจบการศึกษามหาศาลเลย แต่ใครทำตามหน้าที่  
ประสบความสำเร็จบ้างล่ะ นี่ก็เหมือนกัน เราประกอบธุรกิจมหาศาลเลย ใครประสบความสำเร็จ  
บ้างล่ะ นี่ก็เหมือนกัน เวลาปฏิบัติมหาศาลเลย ปฏิบัติมาขนาดไหน แล้วใจมันเป็นไปจริงไหมล่ะ

“ผู้รู้จริง” ถ้ามันเป็นจริง เห็นจริงมันก็เป็นผู้รู้จริง ถ้าผู้รู้จริงขึ้นมา ผู้รู้จริงมันถึงรู้สแห่ง  
ธรรมใจ “รสแห่งธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง” แล้วรสเป็นอย่างไรล่ะ ถ้ารสเป็นอย่างไร เวลาเข้าสมาธิ  
นี่รสแห่งธรรมมันเป็นเงาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

“ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต” ถ้ามันพิจารณาไปมันเห็นภาวนามยปัญญา เห็นปัญญาที่  
เกิดขึ้นจากการวิปัสสนา ถ้าการวิปัสสนานี้มันเป็นขึ้นมา นี่ศักยภาพของมนุษย์ มีมนุษย์กับเทวดา  
อินทร์ พรหมเท่านั้นที่บรรลุธรรม ที่ตรัสรู้ธรรมขึ้นไป แต่ถ้ามันเป็นอบายภูมินี้หมดสิทธิ์ หมด  
สิทธิ์ เพราะศักยภาพอย่างนั้นเขาไม่รู้ไม่ได้ เขาไม่รู้ไม่ได้ของเขา แต่เขาทำคุณงามความดีของเขาได้ ทำ  
คุณงามความดีของเขาได้ นี่มันเป็นเรื่องของผลของวิญญะนะ

เราเกิดมาในวิญญะ นี้ผลของวิญญะ กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน เราเกิดมา มีสายบุญ  
สายกรรม มันมีสายบุญสายกรรมถึงเกิดมาร่วมกัน ถ้าเกิดมาร่วมกัน สิ่งใดที่มันกระทบกระทั่งกัน  
สิ่งใดที่มันมีความอวมขอมกัน สิ่งใดที่มีความผูกพันกัน สิ่งนั้นมันเป็นผลของกรรมทั้งนั้นแหละ  
ถ้าผลของกรรม เราบริหารจัดการขึ้นไปให้ดี บริหารจัดการขึ้นไปได้ เราต้องรู้ รู้ในอะไร? รู้ใน  
ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

บุพเพนิวาสานุสติญาณ จตุปปาตญาณ อาสวักขยญาณ บุพเพนิวาสานุสติญาณ ญาณหยั่งรู้ อดีตชาติขึ้นมา มันมีการเกี่ยวพัน มันมีการผูกพันกันมา นี่จตุปปาตญาณ มันจะไปข้างหน้า ถ้าเรารู้ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ท่านวางกรรมวินัยไว้อย่างนั้น แล้วเราก็เป็นผลของ วัฏฏะ ผลของวัฏฏะ นี่การเกิดการตาย สิ่งต่างๆ ที่มันจะซำร่อยอยู่อย่างนี้ เราบริหารจัดการ ก็ว่า เราทำแบบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเตือนเราแล้ว สิ่งใดที่มันขัดข้องหมองใจเราก็จะรับ ด้วยสติปัญญาของเรา ถ้าเราดึงไว้ เรารั้งของเราไว้ ออกมันจะแตก ออกมันจะระเบิด ถ้าระเบิดออกไป มันมีแต่เวร แต่กรรม

เห็นไหม ขณะตนเอง เรารั้งของเราไว้ ถ้ามีสติปัญญา พอสติมันเท่าทันนะ “เฮ้อ! ก็เท่านั้น” แต่ถ้าไม่มีสติปัญญาทันนะ ทั้งศักดิ์ศรี ทิฐูฐิมานะมันจรดฟ้า พอจรดฟ้าขึ้นไปมันจะทำให้ได้ๆ ใจ มันเผาตนเองก่อน มันเผาตนเพราะมันเผาไหม้หัวใจของเรา แล้วเราก็ทำออกไป แต่ถ้าเรามี สติปัญญา เห็นไหม มันจะเผาตนหัวใจนี้ให้มันเผาไหม้ ให้มันเผาเข้าไป ถ้ามันเผาเข้าไป เพราะเอ็ง โง่มันถึงได้เผาใจ แต่ถ้าเอ็งฉลาดขึ้นมาละ เฮ้อ! ปล่อยวางหมดเลย ปล่อยวางหมดเลย นี่ถ้าปล่อยวาง เห็นไหม ถ้ามีสติปัญญา

เราถึงบอกว่า ในเมื่อมีสายบุญสายกรรม เราเกิดมากระทบกระทั่งกันก็มี ความออมชอม กันก็มี สิ่งใดที่มันผูกพัน มันมีความสุข มีความส่งเสริมกัน สิ่งนี้เป็นผลของเวรของกรรม ถ้าผล ของเวรของกรรม นี่กรรมของเขา กรรมของเรา กรรมของเรา คือความรู้สึกลึกซึ้งของเขา ความเห็น ของเขา นี่ความเห็นของเรา แล้วเราบริหารจัดการ เราจะออมชอมอย่างไรด้วยสติปัญญานะ ถ้าเรา มีสติปัญญาที่ลึกซึ้งกว่า ที่เหนือกว่า เราจะคุมเกมได้ เราจะคอยคุมเกม เราจะคอยชักนำให้ไป ในทางที่ดี

นี่ถ้าเราเป็นชาวพุทธ เกิดเป็นชาวพุทธ เกิดเป็นมนุษย์ สิ่งที่เป็นอริยทรัพย์ พบพุทธศาสนา เป็นศาสนาแห่งปัญญา แก่ใจที่นี้ ศาสนาพุทธปฏิเสธเรื่องการนับถือสิ่งต่างๆ ทั้งสิ้น ปฏิเสธเรื่อง พระเจ้า ปฏิเสธจิตวิญญาณทั้งหมด เพราะเวียนตายเวียนเกิด ขณะที่เราเกิดเป็นมนุษย์ จิตนี้เป็นเรา เราเคยเป็นสิ่งใดมาก็แล้วแต่ สิ่งนั้นเป็นสัญญาอันละเอียดในปัจจุสมุปบาท

สัญญาในชั้น ๕ นี่สัญญาอย่างหยาบ สัญญาในชั้น ๕ คือสัญญาในปัจจุบันนี้ สัญญา อย่างละเอียดในปัจจุสมุปบาท เห็นไหม สัญญาอย่างนั้น เวรกรรมอยู่จิตใต้สำนึก อยู่ที่ฐิติจิตอย่าง

นั่น ฉะนั้น นั่นละพันธกรรมของมัน ถ้าเราแก้ไขของเรา เราดูแลของเรา เราพัฒนาของเรา เพราะชาวพุทธ นี่สอนที่นี่

แล้วเวลามันชำระล้างกิเลสเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป ใครเป็นพระเจ้า? จิตนี้เป็นพระเจ้า เราไม่ใช่หมดแดงเผ้าพวงมะม่วง นิธรรมอยู่ที่นี้ มันจะเป็นขึ้นมาโดยหัวใจ ใจมันจะเป็นขึ้นมา สัจธรรมสมุจเฉทปหานเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา ถึงที่สุดแล้วทำลายแม้แต่ดวงใจนั้น ถ้าไม่ทำลายดวงใจนั้น มันเป็นภวาสวะ เป็นภพ เป็นสถานที่ พญามารมันอยู่ที่นั่น ถ้าทำลายที่นั่นเป็นธรรมชาติ ถ้าธรรมชาติ นี่เข้าใจหมดเลย นี่เป็นชาวพุทธ

เกิดมาเป็นชาวพุทธ เกิดเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา เราพยายามประพฤติปฏิบัติของเรา เราไม่เหงา ไม่หงอย ไม่เศร้า ไม่สร้อยของเรา ในเมื่อมีลมหายใจเข้าและลมหายใจออก ลมหายใจนี้เพื่ออากาศของเรา เพื่อออกซิเจน เพื่อฟอกเลือดของเรา เพื่อบำรุงร่างกายของเรา แต่ถ้าเรามีสติ นี้เป็นอานาปานสติ ถ้ามีจิตรับรู้ มันเป็นอานาปานสติ ถ้าจิตไม่รับรู้ มันก็ลมมันแหละ หายใจเข้า หายใจออก เครื่องสูบลมมันก็สูบของมันอยู่อย่างนั้นแหละ แต่ถ้ามีจิตที่รับรู้ เห็นไหม เป็นอานาปานสติ แล้วถ้าเกิดมีปัญหาขึ้นมา มันก็เป็นปัญญาของจิตดวงนั้น จิตของเรา จิตของเรามีปัญญาขึ้นมา ถ้าปัญญานี้วิปัสสนา มันชำระล้างจิตใจของเรา มันก็เป็นอริยทรัพย์ มันเป็นมรรคของเรา มันชำระล้างขึ้นมา

นี่เกิดเป็นชาวพุทธ กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน แล้วกรรมก็จำแนกให้ความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของคนแตกต่างกันหลากหลายกัน การภาวนามันก็ภาวนาโดยจิตนิสัย โดยจิตนิสัยตรงต่อธรรม เข้าสู่สัจธรรม มันจะชำระล้างกิเลส มันจะปราบปรามกิเลสในใจของเราให้มันสงบตัวลง แล้วถ้ามีกำลังขึ้นมาชำระล้างมันจนมันหลุดออกไปจากใจ ชำระล้างให้ขาดออกไปจากใจ ใจของเราจึงจะมีผลตามความเป็นจริง เกิดเป็นชาวพุทธให้สมกับเป็นชาวพุทธ เอวัง